

эфективность работы онлайн-сервисов довольно высока, но зависит от их настройки на тематическую область переводимого текста, набора лексико-грамматических средств и контекста. На современном этапе развития технических средств перевода невозможно полностью исключить деятельность переводчика в качестве редактора полученного текста.

Литература. 1. Зубов, А.В. Информационные технологии в лингвистике / А.В. Зубова, И.И. Зубова. – М.: Академия, 2004. – 208 с. 2. Богомолова, А.Ю. О лингвистических особенностях электронного переводанаучно-технических текстов / А.Ю. Богомолова, В.В. Томин, Н.В. Еремина // Вестник Оренбургского государственного университета. – 2013. – №11 (160). – С. 198-204.

УДК 608.1

КОЗІЮК А.А., магістрант

Навуковы кіраўнік – **Караўкін В.І.**, канд. філас. навук, дацэнт

УА «Віцебская ордэна «Знак Пашаны» дзяржаўная акадэмія ветэрынарнай медэцыны»,

г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

АСАБЛІВАСЦІ ЭТЫЧНЫХ ПРЫНЦЫПАЎ НАВУКОВЫХ ДАСЛЕДВАННЯЎ У ВЕТЭРЫНАРЫІ

Уводзіны. Трэба адзначыць, што існуючыя супярэчнасці паміж патрабаваннямі навукі і гэтымі нормама з'яўляюцца адлюстраваннем працэсаў развіцця навукі і грамадства. Праблемы сучаснай біяэтыкі - толькі частка праблем сучасных навук аб жыцці. Іх паэтапнае рашэнне запатрабуе садружнасці намаганняў вучоных, палітыкаў, юрыстаў і філосафаў усіх цывілізаваных краін. Прагрэс у многіх напрамках біялогіі і медыцыны і цяпер, і ў будучыні вызначаецца і будзе ў істотнай меры вызначацца дасягненнямі эксперыментальнай навукі. А выразная залежнасць паміж гуманнасцю эксперымента і яго навуковай эфектыўнасцю шматкроць даказана. У сувязі з гэтым патрабуе вырашэння праблема аб'якавасці ў эксперыментатары да пакутаў падапытаных жывёл, а таксама пошук найбольш гуманных варыянтаў даследаў.

Матэрыялы і метады даследаванняў. Даследаванне выканана на аснове інфармацыі і матэрыялаў навуковых артыкулаў з выкарыстаннем агульнанавуковых метадаў даследавання.

Вынікі даследаванняў. Для многіх відаў эксперыментаў існуе магчымасць выкарыстання розных альтэрнатыв:

Фільмы і відэа якія можна выкарыстоўваць, каб пазбегнуць шматразова паўтаральнага эксперыменту з мэтай выяўлення магчыма прапушчаных фактаў.

Мадэлі, манекены і трэнажоры, уяўляючы сабой прайграванне жывёлы ці яго асобных органаў з пластыка ці латекса.

Мультимедыйнае камп'ютарнае мадэляванне.

Выкарыстанне трупаў і тканак, атрыманых з этычных крыніц, з'яўляецца альтэрнатывай забойству жывёл для прэпаравання і хірургічнай практыкі. Словазлучэнне «атрыманы з этычных крыніц» у дадзеным кантэксце адносіцца да трупаў або тканін, атрыманых ад жывёл, якія памерлі натуральнай смерцю або з прычыны няшчасных выпадкаў, а таксама ў выніку эўтаназіі пры наяўнасці смяротных захворванняў або пашкоджанняў, несумяшчальных з жыццём. Жывёлы, якія былі забітыя для атрымання трупаў і тканін, не расцэнююцца як «атрыманыя з этычных крыніц».

Заклучэнне. Такім чынам сярод асаблівасцяў этычных прынцыпаў у ветэрынарных даследаваннях можна адзначыць сярод іх агульнага спісу наступнае: I. Прасоўванне біялагічных ведаў і распрацоўкі палепшаных сродкаў для аховы здароўя і дабрабыту чалавека і жывёл патрабуе звароту да эксперыментавання на інтактных жывых жывёл розных відаў. II. Метады тыпу матэматычных мадэляў, камп'ютарнага мадэлявання і біялагічных сістэм *in vitro* павінны выкарыстоўвацца ўсюды, дзе адпавядае. III. Эксперыменты на жывёл павінны быць зроблены толькі пасля належнага разгляду іх

дарэчнасці для здароўя чалавека або жывёл і развіцця біялагічных ведаў. IV. Жывёлы, адабраныя для эксперыменту, павінны быць адпаведнага віду і якасці, колькасць мінімальна, неабходнае для атрымання з навуковага пункту гледжання значных вынікаў. V. Даследнікі і іншы персанал ніколі не павінны забываць, што жывёлы адчувальныя, і павінны выконваць належную асцярожнасць і пазбягаць або мінімізаваць дыскамфорт, дыстрэс або боль як этычныя імператывы. VI. Даследнікі павінны меркаваць, што працэдуры, якія прычынілі б боль людзям, прычыняюць боль і іншым відам пазваночных, больш за тое павінны быць дасведчаныя аб успрыманні болю ў жывёл. VII. Працэдуры з жывёламі, якія могуць прычыняць больш чым імгненны або мінімальны боль або дыстрэс, павінны быць выкананы з адпаведным седатыўным эфектам, аналгезіяй або анестэзіяй у адпаведнасці з прынятай ветэрынарнай практыкай. Хірургічныя ці іншыя балючыя працэдуры не павінны выконвацца на неанестэзаваных жывёл, паралізаваных хімічнымі сродкамі. VIII. Там, дзе неабходна невыкананне ўмоў пункта VII, рашэнне не павінна ляжаць толькі на даследніку, непасрэдна зацікаўленым, але павінна быць прынята, з належнай увагай да ўмоў пунктаў IV, V, і VI, які адпавядае ўсталяваным органам. Такое невыкананне не павінна дапускацца з мэтай навучання ці дэманстрацыі. IX. У канцы або, калі адпавядае, на працягу эксперыменту, жывёлы, якія пакутавалі вострым ці хранічным болем, дыстрэсам, дыскамфортам або скалечаным, ад якіх іх немагчыма пазбавіць, павінны быць бязбольна знішчаны. X. Лепшыя з магчымых умовы жыцця павінны падтрымлівацца для жывёл, якія захоўваюцца для біомедыцынскіх мэт. Звычайна клопат пра жывёл павінен праходзіць пад назіраннем ветэрынара, які мае вопыт у навуцы пра лабараторных жывёл. У любым выпадку, ветэрынарная дапамога павінна быць доступ на пры неабходнасці. XI. Адказнасць дырэктара інстытута або дэпартаменту - выкарыстанне жывёл, якое гарантуе, што даследчыкі і персанал маюць адпаведныя кваліфікацыі або вопыт правядзення працэдур на жывёл. Адэкватныя магчымасці павінны быць прадугледжаны для вытворчага навучання, уключаючы адпаведную і гуманную праяву клопату пра жывёл пад іх назіраннем [1, 3].

Літаратура. 1. Боровкова К. Е. и др. Особенности работы с лабораторными животными в условиях микробиологической лаборатории // *Лабораторные животные для научных исследований*. – 2019. – №. 1. – С. 119-126. 2. Курзанов А. Н. Экспериментальные исследования в ракурсе биоэтики // *Вестник Международной академии наук. Русская секция*. – 2007. – №. 1. – С. 7-13. 3. Липатов В. А. и др. Этические и правовые аспекты проведения экспериментальных биомедицинских исследований *in vivo*. Часть II // *Российский медико-биологический вестник имени академика ИП Павлова*. – 2019. – Т. 27. – №. 2. – С. 245-257.

УДК 141.82

КОРОЛЕВ П.А., студент

Научный руководитель – **Девярых С.Ю.**, канд. психол. наук, доцент

УО «Витебская ордена «Знак Почета» государственная академия ветеринарной медицины», г. Витебск, Республика Беларусь

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИ КАК ФАКТОР СТАБИЛЬНОСТИ И РЕВОЛЮЦИОННОЙ ИЗМЕНЧИВОСТИ ОБЩЕСТВА СОГЛАСНО А. ГРАМШИ

Введение. Термин «интеллигенция» (от лат. *intelligens* (*intelligentis*) – осведомленный, рассудительный; знаток, специалист) был введен в публичный оборот Петром Боборыкиным в 1860-е годы XIX в. Первоначально обозначал прослойку господствующего в обществе класса, которая характеризовалась большой умственной, эстетической и нравственной активностью, инициативой и творчеством.

Термин скоро проник и в европейские языки, однако не получил широкого распространения в его российском значении. Там прижилось слово «интеллектуалы» – категория людей умственного труда, занятых самым сложным творческим трудом. В западной традиции интеллектуалов рассматривают умственно инициативной силой каждой